

Federalne rezerve: Preusmjeren novac za nabavku hrane i goriva

Revizija Federalne direkcije robnih rezervi u prošloj godini pokazuje da ona neće moći odgovoriti na potrebe građana, jer je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) planirana sredstva za nabavku hrane, goriva i opreme preusmjeravala za druge namjene.

Ove i druge potrepštine bi u velikim količinama stalno trebale biti na raspolaganju Vladi kako bi ih mogla podijeliti narodu u slučajevima većih prirodnih nepogoda, kao što su poplave. No, ona se za to nije dovoljno pobrinula.

Prošle godine Vlada je iz budžeta planirala izdvojiti 15,5 miliona KM za potrebe Federalne direkcije robnih rezervi. Od tog iznosa za nabavku rezervi hrane planirano je 6.640.000 KM, za rezerve goriva 7.000.000 KM a za nabavku opreme 25.500 KM.

Međutim, za popunu rezervi Vlada je na koncu potrošila svega 1,67 miliona KM, odnosno deseti dio planiranog. Ostatak budžeta od 1,88 miliona KM utrošen je na plaće zaposlenih u Direkciji te njene režijske i druge troškove, i on nije bio smanjen u odnosu na plan.

“Skoro ništa nismo prošle godine nabavljali, i zadesilo nas je ovo, i sad imamo problem“, rekao je Tončo Bavrka, direktor Direkcije robnih rezervi, u kratkoj izjavi novinaru Centra za istraživačko novinarstvo (CIN).

Revizori su ustanovili da se poslovi federalnih robnih rezervi ne obavljaju na osnovu godišnjeg ili petogodišnjeg programa planiranja, iako to nalaže Zakon o federalnim robnim rezervama. Ovi programi, koje je trebala donijeti Vlada FBiH na prijedlog Direkcije, neophodni su, jer se time određuje

vrsta, količina i vrijednost robnih rezervi, kao i najmanja količina robe koja mora biti stalno na raspolaganju za potrebe snabdijevanja u slučaju velikih prirodnih katastrofa ili ratnog stanja. Revizori sumnjaju da će postojeće robne rezerve moći odgovoriti na potrebe ublažavanja posljedica poplava.

S obzirom da se raspored i količine robnih rezervi, prema važećem Zakonu o robnim rezervama, smatraju tajnom informacijom, direktor Bavrka nije mogao precizirati kojom robom trenutno raspolažu.

„To su strateške robe, gorivo, pšenica, ulje, šećer, deterdžent, so, konzerve (...) Raspolažemo robom čija je vrijednost oko 20 miliona“, rekao je Bavrka i dodao da je nakon poplava već potrošena određena količina robe, najviše goriva.

Direkcija je na područje Zeničko-dobojskog kantona nakon poplava poslala 70 tona goriva.

Prema Zakonu, u robne rezerve spadaju: osnovni poljoprivredni proizvodi, rezerve mesa u živoj stoci, prehrambeni proizvodi potrebni za ishranu stanovništva, zatim industrijske sirovine, pogonsko gorivo, lijekovi, kao i novčana sredstva u domaćoj i stranoj valuti.

Primjer nabavke goriva pokazuje kako se Vlada FBiH odnosila prema ovoj direkciji. U oktobru 2013. godine Vlada je zadužila Direkciju da pokrene postupak nabavke dizel-goriva u vrijednosti od oko 4,5 miliona KM. Nakon konsultacija sa Terminalima Federacije, gdje je gorivo trebalo biti uskladišteno, Direkcija je od Ministarstvu finansija tražila da se osigura 3.365.000 KM za nabavku dizela. Međutim, novac nije odobren do kraja 2013. godine.

Stanovništvo sa poplavljenih područja ovisno je o

oći (Foto:CIN)

Ni interne kontrole nisu radile svoj posao dovoljno efikasno. Nije vršen redovan nadzor nad robom pa je dolazilo i do isteka roka trajanja zaliha šećera, a zbog pomicanja rokova za nabavke Direkcija je jedno vrijeme ostala bez zaliha sjemenske pšenice.

Ovakvi problemi ponavljali su se i prethodnih godina. Početkom 2011. godine cijene brašna i pšenice značajno su porasle. U toj situaciji robne rezerve su trebale biti upotrijebljene da bi se stabiliziralo tržište, ali pšenica u zalihama nije bila odgovarajućeg kvaliteta. Nakon toga je Federalna uprava za inspekcijske poslove izvršila inspekciju svih 16 skladišta u FBiH i Brčko distriktu. Utvrđeno je da je u firmi "Zovko" iz Žepča falilo zaliha nafte, da u firmi "Zlatna dolina" iz Stoca nije zatečena ugovorena količina pšenice, dok je u firmi "Farmko" iz Širokog Brijega nedostajala veća količina konzervi mesa.

Vlada radi na nacrtu novog Zakona o robnim rezervama u kojem će biti odredba da se skladištenje ne može više povjeriti firmama koje su u prethodnom periodu kršile ugovore ili zbog nemara prouzročile pad kvaliteta i vrijednosti robe u vlasništvu Federalne direkcije robnih rezervi.